Emanuelis Swedenborgii Opera Poetica

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk har digitaliserats av Toronto University Library i januari 2009 och anpassats för Projekt Runeberg i maj 2013 av Ralph E.

UNIVERSITY OF TORONTOEMANUELIS SWEDENBORGII

OPERA POETICAEMANUELIS SWEDENBORGII

OPERA POETICA UPSALIAE Typis Academicis mdccccxSOCIETATI SWEDENBORGIANAE LONDINENSI

FESTUM SAECULARE CELEBRANTI

UNIVERSITAS UPSALIENSIS.Post nubila Phæbus.

Effter mörka moln och dimma,

Plägar solen härligt glimma,

Effter kalla wintren kommer Wåren och then blide sommer.

Korteligen besinnat.

Tå

Then Ährewyrdige och Hög-Wällärde Herren,

Hr. JOHANNES KOLMODINUS,

wälförtient och wacksamme Kyrkiokerde i Nysätra församling,

Ingick

Ett ouplösligit ächta Förbund Med

Then Ehreborna, Gudfruchtiga och Dygd-älskanda Jungfrun,

Jungf. BEATA HESSELIA.

Som firades i Folckiärna Prästegård i många förnäma Personers biwistande, den 27 Maji Akr 1700. skyldigst framwist af

EMANUEL SWEDBERG.Ag hade icke trodt, thet skulle så snart blifwa

Ett ächta folck af them, som sig nu sammangifwa.

Men HErren som alt rår, och styrer med sin hand, Han skickar mycket wäl, thet man ey tänckia kan.

GUD är en vnders GUD, som vnderliga lagar.

Han gier ey sina barn, hwad altid t-hem behagar.

Men delar skiftewis, nu ondt nu åter godt:

Och gier them wäxlewis, af bägge rågat mått.

Ett slickt förändrings sätt ha I Herr Brudgum pröfwat; Tå Döden hade sidst Ehr liufwa Sohl borttröfwat.

Men ser then samme GUD, Ehr, min, och alles Fahr Han gier nu Ehr igen Ehr förra solskins dar.

Och Ehr, wår täcka Brud, såg jag i sorge-slöja Begråta then som I med rätto ock må sörja.

Men ser hur HErren GUd han blandar sorg med frögd: Och risar Eder så at I doch blifwen nögd.

Så har GUD wisligt giort, med alla ting på jorden. Först giorde Han en natt, (så lyda helga Orden)

Men sedan hades fram en dag som lyste klar.

Sij vppå sorg och gråt så följa Glädie-Dar.

L werlden går så til, man måst' här myckit lida:

Ei ewigt molnet är; här kommer solen blida.

När sorgens tiocka moln af HErran skingrad är,

Så lyser glädie sol oD vpp fast täck och skiär.3

Jag borde nu Ehr dygd, Herr Brudgum wackert skrifwa: Som jag thet nog ei kan, måst jag thet låta blifwa: Och fägnar mig theråt, at höra hwar jag kan;

Herr Johan Kolmodxn är fromm och redlig man.

Jag borde jämwäl nu, ock brudens dygder nämna, Men jag förmår thet ei, och wil thet androm lämna. Beata heter hon: lycksalig är hon wist;

På dygd och fromhet täck är ther alzingen brist.

Til tig, o store GUD, jag slutlig mig nu wänder:

Och til tin höga thron en wyrdsam bön framsänder. Tu med tin nådes sol så lyse thetta par,

Att thet tins mildhets lius må röna alla dar.

Gif theGa fromma tv, at thet i ängla-lefnad Må sammanbo och bli, med lust och önsklig trefnad. Lät thet så stå i dag uti sin brudeskrud,

At thet för Lamsens thron må ewigt bli tin brud!!

II.

Til

Herr Candidaten [CHR. G. NOTMAN].

HUr Lifland har GUDZ nåd i forna tider funnit, Thet lärer NOTMAN wäl i thetta lärde wärck. Men hur thet nu skal bli ifrån GUDZ wrede wunnit, Ther til wil större konst. O GUD wår Konung stärck!

EMANUEL SWEDBERG.Doctissimo & Ornatissimo Juveni D. BENEDICTO BREDBERG,

Eruditum De Asterismis laborem:

Ur, Benedicte, Tuos sublimia flectis ad astra

Sensus, terrigenas linquens? cur sidera visis? Ætherei campi fortassis ductus amore,

Sidera vis celeri rimari mente corusca,

Metarique animo totum sollerter Olympum.

Macte bonis coeptis, o fausto sidere nate! Stelliferumque polum perlustra mente sagaci.

Non juvat igniferum flammis perfundere lumen, Nec pro sidereis ausis pia fundere vota,

Divite cum pensent cultorem munere coeli.

Heic, tamen opto, poli laeteris imagine pulchri, Dum super alta Deus Te tandem sidera tollat.

Ex animo gratulatur

Em: SWEDBERG.PATRIÆ Planctus & Lacrimæ,

In Funere

S:æ R:æ M:tis Magnæ quondam Fidei VIRI, Reverendissimi atq; Excellentissimi,

Doet. ERICI BENZELII,

Regni Sveciæ ARCHIEPISCOPI, &

Reg. Academiae Upsaliensis Procancellarii Eminentissimi;

Quum, bonorum omnium luctu, justa Ei fierent exsequialia in templo Upsaliensi Cathedrali, die S. Erici.

Ann. 1709.

SCARIS, Ex Officina Kiellbergiana.HEu mihi! BENZELI, quorsum? Pater optime, currus, Quique equitum turmæ solus ad instar eras. Heu! modö tantus ubi? Restant libamina fletus, Singultus, planctus, oscula, justa, vale.

Illa ego, quæ fueram Sacrorum Rege superba: Humecto lacrimis jam sua busta meis.

Exsequias pullæ nigras nunc ite Camenæ,

Inversis Musæ fascibus ite piæ.

Tu tamen ante alios tantas, Upsalia, clades,

Et tua mixta meis, å mea damna dole.

Quicquid ubique pium est, ferales fundito lessus;

Musarum princeps occidit ante diem.

Occidit ante diem; Non vos incuso, sorores;

Traxistis, fateor, non cita fila colo.

Attamen hæc poterat mors immatura videri,

Vel superet Pylium Nestora longa dies.

Heu mihi! passæ ubi jam BenzelI ad sidera palmæ?

Juverat hisce Patris fortia facta mei.

Utque sacram Regis studiis monitisque juventam;

Sic juvit votis arma VIRUMque suis.

In me quid meriti? Non marmore opusque tabellis;

Quot vivunt, meriti tot monumenta Tui.

Ipsa ego defuncto spargam Tibi lilia, flores;

Pyramis ipsa Tibi, præfica, marmor ero.Inque meis oculis præsens hærebit imago,

Cani illi & vultus, illi oculi, ille vigor.

Conditur oh! decor ille Tuus, speciosaque forma, Sidereique oculi: conditur ille vigor.

Conditur id pectus niveum, communia templa Virtutum, Charitum, Sicelidumque chori.

Spes pariter multæ tumulis conduntur iisdem,

Ne, precor, o utinam! spes pariterque mea.

Udos nunc oculos huc illuc anxia verto,

Hic dolor a tandem quo relevandus erit?

O utinam suppar Nostroque similimus exstet,

A quo speranda huic sit medicina malo!

Jamque brevi, superest, ut signem carmine cippum, Sic longum clamem voce gemente: Vale.

* *

*

Heic jacet exigua clausus BENZELIUS urna,

Quo nihil in sacris Svecia majus habet.

Si quæris titulos? Omneis emensus honores Elogia exsuperat nomine cuncta suo.

Si quæris mores? lutulento illimis ab ævo;

Secli amor, & sidus, regula, gemma fuit.JESPERI SWEDBERGII,

Doct. & Episcopi Scarensis, Parentis Optimi, Canticum Svecicum, Yngdoms Regel

och

Alderdoms Spegel,

Ex Ecclesiast: c. XII. Latino Carmine Exhibitum

AB

EMANUELE SWEDBERGIO, Filio.

SCARIS,

Typis Kielbergianis. Ann. MDCCIX.HUc properate viri, huc pueris comitata juventus; Huc, qui venturi præscius esse cupis.

Vos & adeste, precor, quibus ultima vivitur ætas.

Vos quoque, quos nondum curva senecta premit. Conticeant sortes, volucres, oracula, fibræ:

Majori heic Salomo Numine fata canit.

vers. 1.

Qvum tua florescens, juvenis, prima incipit ætas, Laetificent animum gaudia mille tuum.

Te, juvenis, totum exhilarent oculosque animumque Plurima cum ludis gaudia mista tuis.

v. 2.

Sed tamen esto memor, quod erit post fata tribunal: Qvod Deus & judex omnibus unus erit.

Hinc tua non habeant spatiosum gaudia campum;

Sed maneant circo & limite clausa suo.

Vivite sic genio, timeatur ut undique judex:

Temperet ut sanctus gaudia vestra timor.

v. 3.

Exulet hinc planctus, gemitus, hinc exulet ira;

Et quisquis lassat corpora nostra dolor.

Labitur a puero quod tempus ad usque juventam, Vanum est; id totum lapsus & error habent.v. 4.

Qvurn procul extremis vivis semotus ab annis,

In memori, juvenis, pectore Numen babe. Excipit en ætas mala difficilisque juventam:

Et querulus dices: displicet illa mihi.

v. 5.

Scilicet aufugiunt lumen, sol, sidera, luna.

Gaudia diffugiunt corpore prisca suo. Dispereuntque vigor, geminum cum lumine sidus;

Lætus in ore rubor, sidereusque decor.

Nubila succedunt & hiems & nimbus & imber.

Succedunt morbi, tristia fata, gelu:

Nubilus & mærens animus, lentique dolores. Præsentitque hiemem corpore sæpe senex.

v. 6.

Et quatitur geminus tremulo cum corpore custos;

Invalidusque nequit munus obire suum.

Suntque manus rigidæ, plenæ rugis, trepidantque;

Et custos baculo nititur ipse tremens.

Robore prævalidi curvo sub pondere nutant: Succiduusque poples tardaqve crura labant.

Pes modo praevalidus nunc en vestigia qværit

Lubricus, & dubium fertque refertque gradum. Qui Cererem minuet molitor stat rarus inersque: Vix dens convellit parvula frusta dolens:

Vel penitus nullas, vel stat sine lege relictus,

Vel tremulus quoque, vel fuscus in ore senum.Lumina trans geminas caligant missa fenestras: Inque senili fit tempore visus hebes.

Hinc oculos hebetes praemunit grandior aetas, Convexoque juvat lumina bina vitro.

Y. 7.

In plateis portae sunt heu munimine clausae;

Obsequiumque sibi torpida labra negant.

Est velut in primis jam jam mors pallida labris: Insidet illa tremor pallidiorque color.

Non mola consveto resonat stridore sonoque: Neve sonus remanet voxve canora seni. Evigilat somno querulus qvum intercinit ales;

Rumpitur & leni murmure grata quies: Vixque potest oculos lassos submittere somno, Sed vigilem lectum nocte dieque fovet. Obstruitur premiturque seni sua filia cantus,

Et velut ex surda pellitur aure sonus. Utraque grandaevis auris ceu flaccida pendet: Utraque praeclusa aut semiaperta sono est.

v. 8.

Culmen & alta senes metuunt & compita curvi;

Planitieque manent; & manet illa senes.

Bis pueri fiunt, metuunt bis strata viarum.

Bisque timet titubans carpere poples iter.

Et formosa comis frondescit amygdalus albis: Canescit viridis nempe senecta comis.Tempora canities ambit ceu pulcra corona,

Ceu cingit laurus vel diadema caput.

Pondere deprimitur, cecinit quæ æstate, cicada.

Sic senibus scapulæ, vultus & ossa rigent.

Sunt ipsi graciles, exsiccanturque medullæ;

Ossa extant humeris, contrahiturque cutis. Gaudia quot juvenum fugiunt, heu quanta voluptas! Ovot subeunt morbi, tædia, damna, mala!

v. 9.

Quoslibet en homines rapit inclementia mortis:

Nec semel hinc abiens fit redivivus homo. Circuit & vicos mcestissima turba forumque,

Et fletu tepidas imbuit illa genas.

Orba parente domus, conjux viduata marito Ejulat, & plangit pignora quisque sua.

Præfica venales lessus lamentaque ficta

Fundens subsequitur funera lenta gradu.

v. 10.

Candidus argenti funis disrumpitur intus.

Corpora qui nutrit succus & humor abit. Langvet & excurrit fons fulvo concolor auro;

Et quisquis circum est pectora sangvis hebet. Egelido frigent effætæ in corpore vires;

Vix & in exsangvi pectore vena tepet.

En situla ad puteum veluti rimosa fatiscit.

En quoque tabescunt viscera sicca senum.Frigidulos tepidus sangvis vix permeat artus;

Venaque langvidius frigidiusque salit.

Ad puteum tandem rotulæ dissolvitur orbis.

Sangvinis & puteus diffluit atque calor.

Frigida mors anima lassos qvum separat artus, Spiritus & sangvis diffugit, umbra manet.

V. 11.

Nos fuimus pulvis, erimus post funera pulvis;

Ouod dederat repetit seque reposcit humus. Quot numero tellus peperit, tot & illa recondit.

Sic eadem nutrix, mater & urna manet.

In coelos animus revolat patriamque revisit:

Et fruitur felix perpetuusque Deo.

Spiritus hinc abiens sibi junctos exuit artus:

Induit at coelos, induiturque Deo.

v. 12.

Hinc juvenis, quicquid lato resplendet in orbe,

Est veluti mimus, fumus & umbra, nihil.

Omnia dispereunt: gemmæ franguntur & aurum: Funera post, pietas sola perennis erit.

Hæc docuit Pastor, cui Sancto est sancta potestas. Hæc eadem, juvenis, pectore volve tuo.

v. 13.

Non modus & finis vulgandi est scripta per orbem. Vix habet en numerum dives arena parem.Utque carent numero volucres, ut in æqvore pisces, Sic caret & numero multus in orbe liber.

Plurima pars fumos, steriles sine pondere voces Venditat, et jactat verba canora, nugas.

Te, caveas, fallat frons insidiosa libelli:

Sæpius in dulci meile venena latent.

Sit, juvenis, tuus unus amor, tua sola voluptas, Perpetuo verbis invigilare sacris.

Hoc ineas adytum, hæc vatum sacraria lustres,

Heic tibi delitiæ, pabula, nectar erunt.

His juvat in studiis exsomnes ducere noctes:

His sacris curis insenuisse juvat.

Ut sol præradiat rutilis fulgoribus astra:

Sic liber exsuperat cætera scripta sacer.

Fatidicus Clarius, tripodes, & Delphica laurus,

Has sacras tabulas sanctaque verba stupent.

Debilitant juvenum vigilatæ corpora noctes,

Et faciunt similes noctibus esse suis.

Invitant maciem, lentumque in viscera morbum, Concolor & morti livor in ora subit.

v. 14.

Dic age praecipuum quid toto discitur orbe?

Ouæ studii norma & regula, finis erit?

Quicquid sacra docent Divini oracula verbi;

Ouod docet omnipotens omnisciusque Deus;

Auribus hoc rapias avidis, hoc mente recondas: Jugiter hoc volvas, suspiciasque, colas.v. 15.

Scilicet ut superos timeas, præceptaque serves:

Ut tua sit verbis consona vita Dei.

Utque habeas Trino sacratum Numine pectus,

Et tua dent templum pectora casta Deo.

Hinc plausus veniunt, commixta hinc gaudia ludis, Inficit & nullus gaudia tanta dolor.

v. 16.

Maximus in puncto dissolvitur orbis & axis.

Emicat e coelis Arbiter ipse celer.

Hic reteget tectum, latuit quod, mittet in auras.

Hic dabit in stygios crimina fæda lacus.

Cui pietas & amor, cui mens in pectore sancta,

Ei dabit ipse Deus se sine fine frui:

Inque ejus diadema comis, in fronte coronam,

In manibus sceptrum ponet, in ore jubar.Carmen quoque illud Svecicum JESPERI SWEDBERGII, libro ejus qui UNGDOMS REGEL OCH ÅLDERDOMS SPEGEL (Scaris 1709) inscribitur insertum, versioni EMANUELIS filii latinae hic adjungimus:

Å gläd tig, tu yngling, i vngdomen lin:

Och lät nu titt hierta gladt wara.

Och giiir hwad tig faller i hug och i sinn: Lät sorgen longt från tig bortfara.

2.

Men thetta ther jemte ock weta tu skalt, Och lät tig doch icke bedåra:

At Herren Gud skal tig för thetta, och alt, Framhafwa för domen then swåra.

3.

Legg bort ifrå hiertat all qwidan och låt: Och lät ifrå kroppen thet onda.

Ty barndom och wisdom the följas ei åt. Fåfänglighet giör vngdomen wonda.

4.

Ty tenck på tin Skapar' i vngdomen tin, Förn åhren och elake dagar

The nalkas, at säija tig kommer i sinn:

Alt thetta mig illa behagar.

UNGDOMS REGEL

och

ÅLDERDOMS SPEGEL

af Salom. Predik. 12. Kap.

1.Förn solen och månen the mista sitt sken;

Och stiernorna mörcke mon wara.

Hwad liust hafwer warit thet lider nu mehn: Regn, moln om hwart annat the fara.

6.

Tå wächtarne i huset the darrande stå:

The starcke the krökia sig vnder.

Och mölnarne fåfenge äro, och få:

Och synen i fönstret blir skumer.

Nu dörar på gatonne slutas ock til.

Och rösten af qwernarna lychtas.

Man waknar när foglen han siunger så gill. Och songennes döttrar nedtryckias.

8.

The fruchta för högden, och rädas på wäg.

Och mandelträ blomstras allsamman.

Och gräshoppan tynges. Ei kiäre mig säg: Hwar är nu tin lust, och tin gamman?

9.

Ty menskian dör bortt med qwidan och sorg: Hon kommer sehn aldrig mehr åter.

Man hörer på gator, på grender och torg, Hur’ ene then andra han gråter,

10.

Och silftoget brister, sin wäg nu thet far:

Och gullkellan är nu vtrunnen.

Wid brunnen är gisnad båd’ embor och kar. Ah! hiulet är sönder wid brunnen!

11.

Ty stoftet thet moste ju åter til jord;

Och anden til Gud, som then gifwer.

Af jord ästu kommen, af jord ästu giord:

Til jord tu ock sedan förblifwer.12.

Alt är tå fåfengligt, fåfengligt alt är.

Så lär tå thet ewigt förblifwer.

Thet lärer Gudz ord, thefj Mestare kär.

Thet Herden then Ene tig gifwer.

13.

Så tag tig til wahra, min yngling, och lär Lät andra tig icke förföra.

At dichta mong böker ei ende thet är:

Mong läsning mong plågor tig giöra.

14.

Nu lät ojj tå höra och merckia wel til,

Hwad summan är vtaf all lärdom.

Hwad Herren han talar, som god är och mill: Thet achtom, thet giömom, thet werdom.

15.

Ty fruchta och wyrda och elska tin GUD:

Lät thetta tig liggia på hierta.

Betrachta, wel achta, halt gerna hans bud.

Så hafwer tu frögd vtan smerta.

IG.

Ty fram skal Gud hafwa för domen alt, alt, All gerning, all trachtan, all taticka.

Ja alt med titt lönda vppenbaras tu skalt; Ondt, gott tu på tig här mon samka.[PI. Rev. studiis, meritis atque pietate Clarissimo Viro,

Dn. ANDREÆ AMB. UNGE,

Poes. & Eloq. apud Scarenses Lectori, secundum tenorem constitut. Reg. pro sparta ibid. Theologica, Upsalis disputaturo;]

SI celeres possem felix conscendere currus,

Non vacuo nixus poplite, sive pede:

Has viduas sedes, querulisque orbata colonis

Arva, citus lugerem, Vestgothieosque sinus, Sisterer Upsalicis iterum novus ipse camenis,

Mæonii fierem pars ego parva chori.

Tunc comes en! irem teeum, cum pulpita scandes, Tunc foret in plausus officiosa manus.

Cum sanctum reseras adytum, sacrasque tabellas, Concio lætatur, quilibet aure favet.

Ingenii dulces cum pandat lingua recessus,

Culmina Parnassi, te penetrasse docet.

Fabula ficta Jovem est cerebro peperisse Minervam, Tu paris e sacris Pallade majus opus.

Sunt nuper Gothia spatiosi membra gigantis

Avecta, ast cerebro, ast ingenioque carent.Fertilis hæc tellus alium nunc mittit alumnum, Viribus ingenii hic, corporis ille, valet. Upsalides felix adeas novus advena Musas, Auguror, ingenio quod faveantque tuo,

Te quia non præsens liceat, comitabor at absens, Ac animo media sistar in urbe comes.

Brunsbo d. 7 Martii 1710.

EMAN. SWEDBERG.Epigramma in CASAUBONUM.

Ex lilteris S WEDENBOBGII acl ERICUM BENZELIUM FU. Londini a. 1710 Mense Octobri scriptis:

IN æde Vestmynsterianå cum monumenta Regia lustrarem, contigit mihi etiam CASAUBONI tumulum videre, ubi tanto literati hujus herois amore sum raptus, ut oscula tumulo ipsius darem, et hoc insuper carmen, sub marmore, manibus ipsius dicarem

Marmore cur ornas tumulum, cur carmine et auro;

Cum tamen Hæc pereunt, Tuque superstes eris.

At puto sponte sua celebrant Te marmor et. aurum; Oscula qvod marmor praetereuntis amet.

Vel hoc modo

Urna Tuos cineres, animum sed Numen et Astra, Scripta Tuum ingenium, Nomen at orbis habet; Has licet in partes Te mors distraxerit, ipse Attamen in nostro pectore totus eris.Ad

SOPHIAM ELISABET BRENNERIAM,

Unicam aetatis nostræ Camænam, cum carmina sua cie novo caneret.

OVas coluit Latium quondam vel Achaja ('amoenas, Ex vatum cerebro quaelibet orta fuit.

Quæ vero in Boreo colitur jam Pieris orbe,

Illa est ex cerebro non nisi nata suo.

Musa suum nomen debet vitamque.Poetis,

Haec sibi se debet carminibusque suis.

Se quoque BRENNERUS SOPHIÆ, Sophiæque Camæna: Sic Musae est Phoenix, sic sibi, sicque Viro.

Cum citharam tangit, sic jungit carmina nervis,

Ut potior fuerit ficta Camæna negem.

Ut superat lumen tenebras, vel corpus ut umbram:

Sic Clarias superas ELISABETHA Deas.

Te tantam, lauro Sviones hederåque coronent:

Prima Eis Doctarum ac ultima forsan oris.

Si modo Te tulerint Naso vel Cantor Homerus,

Pro totidem Musis, unica Musa fores.Auguror ipsa sequens sic Te venerabitur aetas,

Ut Te pro muså semideaque colat.

Nam fugiet Manes, ignes, cineresque supremos;

Nesciet & mortem pars Tua magna suam.

Hanc Tibi vaticinor lethen, ignosce putabit Postera Te SOPHIAN turba fuisse Deam.

Hinc Te non aeri mandes memorique cupresso;

Nec nomen Cedro marmoribusque Tuum:

Nam Tuum in ulterius nomen se porriget aevum, Marmora cum pereunt Diva superstes eris.

Londini 1710. Mense

Octob. Ab

EMAN. SWEDBERG.Cantus Sapphicus in

Charissimi Parentis,

Doct. JESPERI SWEDBERGTI,

Episcopi Scarensis reverendissimi Diem, Natalem. d. xxiix Augusti, Ann: 1716. ætatis 63.

sive

Anni Climacterici Magni.

Scaris, typis Kiellbergianis.SUrge nunc Sappho, cape mane multo Barbiton clextris, citharamque lævis: Dum cubat stratis Genitor, qvaterna

Carmina plectas.

Num sub Auroram vigilet, relustra, (Fidus Auroræ solet esse Custos,)

Tunc Eum circum canor, atque festa

Vota susurrent.

Lux adest festis celebranda votis,

Digna ter centum Clarium canore,

Atque Sapphonum, fuerintve mille,

Ore lyraque.

Nos modo binis modulisve ternis Tot lyris dignam celebremus horam:

Nam pusillum tam Pietas amat qvam

Gaudia carmen.

Nam, Pater! septem novies recursus Videras coeli: toties & horam,

Qvæ Tuæ qvondam fueratque Nostræ

Lucis origo.

Pallui o qvam! cum veniebat annus:

Ille vivendi solet esse meta Pluribus, charisque Patrum Senumque

Terminus ævis.Lætus ast. Ejus video canoque Exitum, lætus superesse fatis,

Et nefasti Te, Genitor, periclis

Gratulor ævi.

Centies posthac voveo recurrat Ille: sed forsan nimis est qvod opto:

Si nimis, septem novies at optem

Usque recursus.

Scilicet, rursus videas ut aevum Hoc: ut in Te se geminet senecta. Rideatque in bis geminis senectis

Poene juventa.

Sed licet retro Tua sit juventus;

Sit tamen vivax senium, usque menses Dum qvot Augustos, numerare possis

Totque nepotes,

Vovet

EMAN. SWEDBERG.* Caroli

* Carolus

* Carolo ** Muscovi-tarum deus

Postscriptum ad »Miscellanea Observata» ERIGO BENZELIO Fil. a SWEDENBORGIO missa, dat. Leodii die]2/23 Decemb. 1721.

P. S. Uti Holland äro giorda stora illuminationer af Ryska ministrarna för freden skull, och war jag uti Hag tå Printz Kurakin lät springa sina raqveter och rinna sitt win, hwar inunder stodo thessa verser:

Marte triumpharunt aqvilæ, jam Pace triumphant, Qvo Mars ante stetit Pax sedet alma loco.

Bis denis gemuit Septentrio turbidus annis,

Ast lætam retulit Pacis oliva diem.

Sangvinis iverunt, jam flumina nectaris ibunt,

Marte Catenato Bacchus ad arma venit.

Men om tillåteligit har warit kunde the wel blifwit omstöpta i sådana:

Morte* triumpharunt aqvilæ, sic Pace triumphant; Qvo Mars* ante stetit, Czar sedet ipse loco;

Et denis gemuit Septentrio Russicus annis,

Ast lætam retulit Pacis oliva diem.

Sangvinis iverunt, jam flumina nectaris ibunt, Marte* Catenato Bacchus** ad arma venit.AD

SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS

SUMMÆ FIDEI VIRUM,

REGNI SVECIÆ SENATOREM,

CELSISSIMUM COMITEM,

C O M I T E M

DE

W E I, L I N K,

M USA n UM PA T R O N UM.

NAUPOTAMI vulgo Scltiffbeck bey Hamburg, Typis 1IERMANNI HEINRICI HOLLII. M DCC XXII.T^Abula narrat, Musam Uranien perdite amavisse Apollinem, & ideo exosam fuisse vitam Virgineam & Juventam, qvam perpetuo haberet: & qvia Apollo non esset in ccelis, se multis decoramentis ornavisse, & sic ex coelo descendisse: Utqve inveniret Illum, ivisse primum in Sveciam (Qvæ sub Viraginis nomine venit), qvæ mcesta staret, qvam cum frustra interrogavisset de Apolline suo, ad Aulam Sveciæ tetendisse; sed cum nec ibi inveniretur, ad Curiam sive senatum; sed cum nec ibi suus Apollo reperiretur, in varia loca Europæ; & tandem ad Brunswicam, ubi cum geminos Fratres Castora & Pollucem spectaret, subito vidisse juxta Illos Apollinem suum; ad qvem cum accessisset aperuisse statim suum amorem, & oravisse, si nollet redamare, ut potius auferret de se juventam, sive ut se in Virum transmutaret, qvod etiam factum est. Unde Uranien (per qvam se partim intelligit poeta) factam esse famulum Apollinis, ejusqve adventum ivisse nuntiatum Sveciæ.FABULA

DE

AMORE ET METAMORPHOSI URANIES IN VIRUM ET IN FAMULUM APOLLINIS.

UNa* fuit. Musas inter, sublimis in astris Quæ sedet, & clarum nomen ab axe trahit: Illa sui Phoebi violento exarsit amore;

Magnus in ore suo nil nisi Phoebus erat. Qvid mihi, dicebat, juvat astris clarus Olympus Stelliferiqve ignes, cum meus ignis abest: Qvid se perpetuo renovans juvat illa juventa, Cum non Consortem non habeamqve torum: Gaudia sint aliis, mihi sunt hæc tædia vitæ,

Felix si possim, Daphnis ut ipsa, mori.

Sed qvid sollicitor? totus fere novit Olympus, Ovod Deus hic multas deperiisset amans. Musa licet dicar, jubearqve a Pallade, casta Et sine fine, eheu! Virginitate frui,

Usqve tamen tentare licet, non durus Apollo Dicitur, est Musis delitiosus amor.

* Musa Uranie, sub qva partim se intelligit poeta.Protinus astrifero se vult demittere Coelo,

Qvæsitura suum, qvö sit in orbe, Deum.

Seqve levi tunicå veloqve recinxit, & ipsas Pectine nodavit disposuitqve comas:

Insuper & qvendam desumsit ab Iride fucum,

Qvo tinxit niveas officiosa genas.

Sideraqve in tunicis dispersa hinc inde locavit;

De Te qvi fulges, multa, Trigone! tulit.

De Te qvæ renites tot stellis, Virgo! venustas Et bene fulgentes sumsit amicta faces,

Qvas circum limbos posuit; nam pulchra videri Et voluit, credo, qvod qvoqve visa fuit.

Sic ornata polo, nitido descendit Olympo Et gelidum velox tendit ad Arcton iter.

Accelerat cursum gelidas ferturqve per auras;

In tunicis positas vibrat at aura faces.

Tendit & ad Svionas; putat hic qvod Apollo lateret, Frigida qvodqve suas conderet Ursa faces.

Utqve venit, Nympham* spectat, qvæ Palladis instar Corpore sublimis, jam ore renixa stetit,

Mente sua volvens vel se vel fata suorum;

Moestus at indignans Ei qvasi vultus erat, Immotum pandumqve tenens in pectore lumen;

Visa suis paulum est lapsa fuisse genis:

Nulla fuit rutilans & acuta in casside crista,

In medio clypei nullaqve Gorgo fuit:

* Sveciain, sub viraginis nomine.Et circum circa non Palladis instar amicta,

Nuda fuit dextro ceu spoliata genu?

Musa venit propius, spectat, vultusqve tuetur,

Et sua magnanimis qvod sit amica stupet: Svecia erat; fuerat qvæ olim tot origo Deorum, Atqve triumphantis Martis amoenus amor;

0 mea magna Soror! dixit, qvid moesta revoluis?

Dic mihi, si placeat, qveis sit Apollo locis? Una novem Musas inter numeror; meus ignis Est Phoebus, mihi dic, qvæ colit Ille loca? Suecia nil retulit, tacito sed murmure secum Dixit, in his vellem, o! esset Apollo locis?

Ora tamen solvit post multa silentia, dicens,

Qvam vellem ut nostris esset Apollo locis?

Et tacuit sensitqve: sed indignata Camena

Hinc retulit tanqvam fulmine tacta pedem: Adqve Arcem & celebrem tantis Heroibus Aulam Tendit, ibi certo qvod sit Apollo putans.

Limina cum pedibus tangit, nova limina, mirum!

Atqve novum Sceptrum vidit, eburqve novum: Ancipites vultus, tacitos mistosqve susurrus Audiit, & gravibus murmura mista sonis. Omnia fulgebant Auro; sed nullus Apollo

Hiicce nova Nymphæ visus in arce fuit.

Unus & alter erat, qui obliqvo lumine spectans Parnassin, statim pulchra qvod esset, amat.Sed fugit hinc Virgo dicitqve, hæc Curia forsan, Prout olim, Phoebum Numen habetqve meum.

Illuc flectit iter, medioqve huc inspicit ore,

Janua fortuito semiaperta stetit:

En! videt hic Proceres circum circumqve sedentes; Horum oculis qvemvis ordine lustrat avens.

Spectat Apollineus tegeret qvod tempora ramus Magnatum, ast foliis pallida laurus erat.

Nympha dolet plangitqve sinum, clamasset & alte Pæne, inqve his qvod non esset Apollo locis;

Qvid faciet, retrahit vultum, mandatur abire Musa, & confestim janua clausa fuit.

Hinc vaga per terras fertur; jam tendit ad austrum, Jam qvoqve ad ortivos solis euntis Eqvos;

Nec procul hinc gentem vidit cognomine Moscam. Qvæ nova qvæqve fuit non sibi visa prius.

Cujus & in medio visa est nova turba Deorum,

Mars novus ore tumens & nova Pallas erat;

Atqve novus gelidae surgens e Balthidos undis Neptunus, Boreis concomitatus aqvis;

Qvem circum Nereis duxit numerosa choreas,

Et Nais qvassavit terqve qvaterqve pedes.

Turbaqve mista diis magnos imitata triumphos Est, qvales qvondam, Cæsar Jule! Tuos.

Sed qvia nescivit novus an genuinus Apollo Esset in his populis, hinc Heliconis abit.Itqve per ambages, seqviturqve volumina Rheni, Qvoqve suas sinuat discolor Albis aqvas;

Error at est vanus, frustra est qvæsitus Apollo;

Qvo qværit magis, hinc ardet amore magis. Teutonicas & adit Nympha hæc Erratica gentes;

Casu & Brunswicam, nocte fluente, venit;

Mane toro surgit, mediam partemqve fenestrae Vix aperit, geminos dum videt Illa Duces: Castor* erat Polluxqve*, sedet sublimis uterqve Frater* in auratis solis ad instar Eqvis**; Celsaqve Majorum Vestigia** pressit uterqve;

Nomine & Ingenio clarus uterqve fuit.

Non procul a frænis stat Vir Venerabilis+ unus, Sublimis micuit Cujus ab ore vigor.

Inqve Illo multum figit sua lumina Nymphe,

Nescia qvis sit, num forsan Apollo suus.

Cum loqvitur, sublime loqvi miratur, in ore Vera velut Pallas vel & Apollo fuit.

Cum vellet svadere, oculis micat ignis, & ipsa Prodire ex vultu paene juventa cupit.

De Proavis Fratrum, Genero, clarisqve Nepotum Fatis, de Imperiis multa loqvela fuit.

Ut videt Hunc Parnassis amans, rubor occupat ora, Plurimaqve in toto Corpore Vena micat;

* Duces Brunswicenses. ** Insigne ducum, t Apollo poetæ sive Comes de Wellinek.En meus exclamat tantum qvæsitus in orbe

Phoebus adest; utinam sit qvoqve noster amor! Dumqve stupet, tunica stellisqve venusta videri Dum cupit, en penitus sideris orba fuit;

Plane ceu Phoebus, dum mane resurgit in axem Extinguit stellas Coelicolumqve focos,

Sic qvoqve cum Nymphae clarus spectatus Apollo Est, decor Ei periit sidereusqve nitor:

Sed ruit usqve foräs, omnisqve oblita decori Et vult ad Phoebi flexilis ire genu;

Qvid deceat faciatqve sui obliviscitur, ardor Tantus erat, vocem præeipitabat Amor;

Atqve 0! clamabat, tantum qvæsite per orbem Phoebe! mihi dicas, si meus esse velis.

Svasit iter violentus amor, hinc lapsa per auras Ad Temet volui non nisi ferre gradum:

Si mihi, Phæbe! neges, cum sim Parnassis, amorem, (Jvid mihi amaturae longa juventa juvat:

Da potius moriar, juveniqve extinguar in aevo,

Vel da non juvenis simne puella magis.

Ridet ad hæc Phoebus & dicit, habeto qvod optas;

Illico mutatus prodit ab ore sonus,

Voxqve ei fit grandis pueriqve imitata loqvelam: Longaqve qvæ fuerat fit brevis ipsa Coma: Asperiorqve parum fit vultus; uterqve mamillæ In pectus retrahit se recipitqve tumor:Et coit inferior pars corporis; itqve stupetqve Cum se alia ex verso sentit habere viro:

Fitqve puer juvenis, nec qvid de virgine restat, Ovam. qvod amavisset, jam veneretur amans Fitqve sui Phoebi famulus; Tibi Svecia Virgo!

It narraturus, nunc qvod Apollo venit.

Apollinis sui

humillimus famulus

Brunswik. d. 27. April. E. S.

1722.FESTIVITAS ad diem in fastis solennem FREderici Svec: Goth. et Wand. R. Augustissimi Qvi celebraretur ludis et choreis ad fontem Medewisensem d. [18 Jul.] 1722.

Fons sacer est Medwi, non fallor, sacrior illo est, Ad qvem Picrides festa qvotannis agunt:

Utraqve Majestas, Svionum Ovas suspicit orbis,

Hic præsens Phoebi et Palladis instar adest.

Utraqve jam spectat, qvantis celebretur ad undam Delitiis sacram festus Utriqve dies.

Spectabas, Ulrica! Tuum, locus hic fuit idem,

Jamqve diem spectas, Rex Frederice! Tuum.

Inclute Rex! vivas, vivas Regina! saluber Fons præsens votis annuit ipse meis.

Vaticinor votis aliqvid superaddit, at illud

Heic reticent Musæ, nam modo fata sciunt.

Fons sacer est Medwi, non fallor, sacrior illo est,

Ad qvem Pierides festa qvotannis agunt.

Em. Sw.Carmen in Ty/jograpliiae solemne seculare tertium celebratum Lipsiae Å. G. MD G C XL.

ARtis, quae format non ore, sed aere loquelas,

Dum laudes rursus Lipsia docta colit:

Heic laudes celebrem simul inuentoris, at illas Tot nequeo numeris, quot meruisse scio.

Quis fuerit? quaeras; non Gallus, Belga nec Anglus, Testibus at liceat credere, Teuto fuit.

Schaeffervh docuit Favstvs, sed primus vtrumque Gvttenberg, hujus munere praela vigent.

Nascitur ex riuis vnde est fons Palladis, exque Praelis et numero, fons quod abinde fluat.

Emanuel Sweclenborg,

Adsessor Collegii Metallici regni Suecici.XIV.

Ludus Heliconius,

Sive

CARMINA MISCELLANEA,

qvæ

variis in locis cecinit

EMAN. SWEDBERG.

GRYPHISWALDIÆ,

Litteris Danielis Benjaminis Starckii,

Reg. Acad. Typogr.

FESTIVUS APPLAUSUS

In Victoriam

qvam

Celsissimus Comes

MAGNUS STENBOCK,

de Danis ad Helsingburgum 1710. Mart. reportavit.

COnticeant strepitus & bella parumper & arma, Succedant plausus, jubila, vota, lyræ. Lætitiæ resonet, feriat qvi sidera, clamor, Ferveat ut sonitu qvilibet inde locus: Heic plaudat Phœbus, plaudant heic ore Camenæ, Ac iterum faciles in sua plectra volent. Pieris ipsa tamen tacito stet tacta pudore, Grandia qvod parvo sint modulanda sono. Qvisqvis & Hesperio & Eoo vivit in Orbe In Svionum plausus officiosus eat: Exsiliant septem confusim sede Triones, Lætius irradient circumeantqve polum. Sancierat Superum qvondam Regina Tonansqve Tingeret Oceano ne ursa Borea caput; Tempore tam fausto si delituisset in undis Protenus hinc totam se exseruisse putem.Subviridi Scani velent sua tempora fronde, In variis statuant celsa trophæa locis: Nam rursus Boreos juverunt fata DEUSqve, Succubuitqve ferox, Marte favente, Danus: Cimbria transmisit qvas insidiosa catervas, Has subito stravit miles ad arma novus. Sit licet Eois CAROLUS diversus in oris, Attamen infestos terruit inde Danos: Ipsius ut rumor circum fuit agmina sparsus, Protenus innumeri militis instar erat: Auspicio CAROLUS, ductu Stenbockius hostem Dispulit, Hic dextra, nominis Ille metu. Et Tu, Stenbocki! CAROLIS spectate duobus. Gloria Tu Patriæ es delitiosa Tuæ: Sume Triumphalem circum Tua tempora laurum, Si par sit meritis illa corona Tuis: Scande novos currus, duc Victor Magne! triumphum, Spargentur palmæ, carmina Musa canet. Si Te, Celse Comes! talem Gens prisca tulisset, Conspicuum Cœlo Te posuisse reor: At radiat nitidum stellanti sidus in axe, Qvod Tua, Stenbocki! nomina celsa refert; Nomina qvæ tulerat sidus per sæcula servet, Et junctim servet, nomina, Magne! Tua; In Te mens cognata polo, virtusqve Parentum Eminet, est Pater in Te, est redivivus Avus.Vosqve duces magni Svionum qvi fulcra fuistis, Nomina tam parvis non referenda modis; Nomina si vultis memori committere Cedro Qvam claris titulis illa superba foret.

Aurea donetur vobis non qverna Corona,

Ovi vestrum meruit, sidereamqve ferat: Consiliis vestris, animis, virtutibus hostis

Stratus, nunc Aqvilas arma virosqve gemit. Liqverat Is nuper Danicas numerosus arenas,

Sed rediens paucis concomitatus erat:

Agmina ceu comites fuerant male fida seqvuti Et Timor & Pallor cumqve pudore fuga: Intonuit dextrum, subduxit nubila Phoebus,

Exitium dixit causa, deditqve DEUS.

Causa pigenda subest, Regum qvæ dedecet ostrum Qvam merito causam rideat Ipse Danus:

A CAROLO cautum est, ne crescat spiritus Hosti, En Crevit, vere vaticinatus erat.

In CAROLI vetuit laudes exire Poetas,

Cum tamen est major laudibus Ipse Suis: Scilicet hoc propter sudabit sangvine litus,

Hoc propter flammas, classica, vela paras.

Se decoret miles lauru, decorentqve Poetæ,

De Cæso figant bina trophæa Dano:

Castalis in CAROLI laudes nunc exeat omnis,

In laudes vena liberiore fluat.Præcipe jam Cimber magnos in mente triumphos, Supplicium dederas, vatieinorqve dabis.

Qvamlibet infesti jungant sua signa Triones,

Agmina consocient & numerosa Duces,

At DEUS hanc CAROLO sub Rege tuebitur Arcton.

Vel crepitent armis Tres Triadumqve Trias. Mars aderit Boreus Lunatis multus in armis,

Ac iterum rupti fæderis ultor erit.

Luna polo novies latuit, noviesqve recrevit Qvo Boreum Solem Turcica Luna tulit. Dimidiata prius, Cæsar! Tua Luna refulsit,

Nunc at adoptivo lumine plena micat.

Dum Sol noster abest, ne nos erremus in umbris Caverat, &1 Patriæ sidera multa dedit;

Vos, Celsi Comites! dederat, vos estis & astra,

Ovi Arctoas regitis Sole morante plagas:

En ovat auspiciis totus septentrio vestris,

Auspiciis vestris Cimbria moesta dolet;

Servastis Patriam, Cives! date laurea serta.

Ni sint pro meritis laurea serta parum; Conspicitur Coelo septem distincta Corona

Stellis, hæc Vos, hæc nomina Vestra cupit. CAROLE! spes Svionum! Te Musæ & Sceptra reposcunt, Hâc resonant aræ, pulpita, templa prece:

Te Soror ac Avia en revocant, Patriæqve Penates, Qvam sapiat triplex, experiaris, amor.

1 Ed. Scarensis: hinc.Plus satis es, CAROLE! Garamanti notus & Indo, Vix tamen es Patriae notus ab Ore Tuæ,

En Tibi Germanus famulas exporrigit ulnas,

Esse volunt Comites Cæsar uterqve Tui. Oceanus cupiet totum Tibi sternere pontum.

Inqve Tuos reditus officiosus erit;

Nubila disjiciet Phoebus, sua lumina didet.

Gavisus radiis posse favere suis:

Sic Musæ recinent, ah venit noster Apollo!

Ah voveo veniat, vester Apollo, brevi: CAROLE qvi mensis Patrio Te sistet in Orbe,

Sit Tuus in fastis perpetuoqve sacer.

AD

VIRUM ILLUSTREM

IN

ADVENTUM UXORIS EJUS,

comitante Illam nova prole, Ultrajectum ad Rhenum 1713.

JAm celebrem solus circum velut otior urbem, Nomine qvam Leidam Battava turba vocat. Fossaqve transcurrit muros, circumambulo fossam, In varias formas qvæ sinuosa fluit;Lymphaqve me secum spatiantem ducit in orbem, Nam comes in ripa qvo meat Illa seqvor:

Flectit & in Boream jam me, jam flectit in austrum, Circuituqve meam ludit ubiqve viam.

Est qvasi qvid Numen qvod jam dum vivit in undis, Assiduo nostrum qvod comitetur iter:

Instar & est qvædam latitet sub flumine Najas,

Ovæ circum lymphas ducit agitqve suas,

Et qvia sim solus qvæ mecum lusilis erret,

Adqve meum jungat se societqve latus.

Ilie Ego dum spatior lævis sine Carmine chartam, Qvæ tamen est numeris hisce dicata, gerens; Qvæ velut å Zephyro leviter sufflante tremiscit,

Et digitos inter ludit aperta meos;

Me qvasi permulcens, å me qvid Carminis orat, Atqve in se nostros optat habere jocos.

Lætus ut hic spatior solå comitatus ab unda,

Dispulit en curas mens operosa suas:

Tristia diffugiunt, subit & cum Carmine cantus,

Est mentis vacuæ nam modulamen opus.

Venit amor citharæ subito venitqve Camenæ, Protenus & voluit plectra movere manus:

0 mihi, clamabam, properanter adeste Camenæ,

Et precor in nostrum sponte venite sinum:

In me dum vocito cultas vocitoqve Camenas,

Me super en volucris penna streporqve sonat:lllico suspicio volat en per inane columba,

Inqve auris alas concutit alta suas;

Sic properat, traheret niveo qvasi corpore currum, Qvo pulchre vehitur delitiosa Venus.

Alitis in toto fulgebat corpore candor,

Candidus ipse sinus, candida penna fuit:

Dat color indicium qvod sit sine conjuge Turtur, Qvæ sine conjugii vivere sorte neqvit.

Cum magis adproperat, video qvid in ore gerebat, Ramulus in nidum credo ferendus erat;

Foetus erat qvidam qvem carpsit ab arbore Palmæ, In qvo mature qvid viridantis erat.

Non procul hinc Arbor patulæ surgebat Olivæ, Cujus adhuc foliis frons inamicta fuit,

Sed dedit indicium qvod ver, qvod tempus adesset Qvo fieri viridis rursus Oliva solet.

Huc sinuat cursum veniens cum fronde Columba, Inqve Oleæ tandem stirpe resedit iners.

En magis, hac dicta stetit alter in arbore Turtur, Hujus Amatricis credo Maritus erat:

Qvi varios motus & ovantia murmura fecit,

Ludere cum socia mox redeunte parans.

Vix fruor hoc visu, dum venit ab urbe Camena, Qvæ modo de Leidis evocitata fuit.

Admotamqve sibi sic clam dicebat in aurem Cur facis hic, vates! incomitatus iter.O cape me Sociam; fac ne Tua gaudia rumpam,

Et fac in modulos Temet ut Ipsa juvem.

Anne lieic vidisti, qvid nuper ab urbe volavit,

Scisne qvid in canæ Turturis ore fuit;

Ramus erat Palmse, qvem duxit in ore Columba, Porrexitqve Suo qvem speciosa Viro.

Nescis an auspicium, Tene omina tanta latebunt,

Nil an ob adventum vaticinaris avis:

Anne suam Sociam nuper, qvasi Turtur amicam,

Ipse Tuus — -s- — 1 & sua vota tulit.

Eine putes ludi vel ovantia murmura cessent,

Eine putes blandae vocis abesse jocos.

Cetera num nescis, versato 2 per omnia mentem,

Num qvid qvæ nondum frondet Oliva velit; Qvam volucer petiit, prior & qvå constitit alter,

Qvå Dea Pax habitat, qvam Dea Pallas amat. Multa sub hoc volucris latitant arcana volatu, Pandere qvæ Pallas, qvæ Cytherea vetat.

Dixit ut hoc Nymphe risitqve, inopina tacebat, Mutaqve dum stabat, mutus & Ipse steti.

Mentis inops aji dic qvid modulabor Amica,

Nil scio qvid dicam si mea Nympha siles:

O stupor Hæc retulit, simne Ipsa in Carmine tota, Ipsa Tuum tantum num modulamen ero.

Dic precor Eis geminum sed in uno Carmine votum, Ille Suam sociam rettulit, Illa suum.

1 Ed. Scarensis: Palmqvist.

7 Ed. Scarensis: versate.Dixit ut hoc jussum, rursusqve repente tacebat, Seqve simul noster stitit in ore modus;

At mecum indignans longo post murmure dixi,

Dicere cur geminum jusserat Illa Vale;

Cur non innumerum, cur non plus mille jubebat,

In vota ö nimium parca Camena fuit:

Usqve sed hoc geminum votum, licet ipsa recuset, Ingeminare Tibi bis iterumqve velim.

Ipsa Tui consors societ tot gaudia Tecum:

Qvot scio Te — — —1 dinumerasse notas:

Si Tibi sint lucis, si tempora noctis agenda,

Vel si Te lumen Teqve vel umbra tegat;

Vos geminos inter tot læta jocentur, utroqve

Qvot numerat minimos Phoebus in axe gradus.

Kn 1 ibi qvid referam, dum festa hæc Carmina pando, Dum circum ripas incomitatus eo;

Dumqve gero lævis recipit qvæ Carmina chartam, Dum super hæc primam pansa tenetur aqvam; Illa mihi primis

reflexa videtur in undis,

Pendet ut in mediis scripta fuisset aqvis:

Et Tibi qvod scribo scriptumqve videtur in unda,

Qvod voveo inqve ipsa pæne vovetur aqvå: Votaqve qvæ gemino, rursus geminantur ab unda, Opto qvod, in summis Najas & optat aqvis;

Cum Tibi per ripas lætorum millia vovi,

Bis Tibi lætorum millia lympha vovet.

1 Ed. Scar.: Palmqvist!EN Tibi transmitto qvam, Vir Generose! Camenam. Sub Jove, sub coelis hanc modulatus eram. Cumqve Ego fossilem1 modulator obambulo lympham, Sponte sua pandit mens operosa modos:

Dumqve qvid invenio numeros qvod currit in aptos, Mox in Gramineis membra repono locis,

Qveis superinjicio chartam, ni terra sit uda,

Carmen & inscribo qvod meditatus eram;

Sæpius ad truncum mea membra manumqve reclino, Corpore cum nolim tangere creber humum,

Atqve meam teneo figoqve in cortice chartam,

Sic superinscribens qvos Tibi mitto jocos:

Ilicce mei affultu recipit Tua nomina stipes,

Ille Tui leviter vota valeqve capit.

Sis memor hinc Leidam qvævis qvæ2 circuit arbor,

In Se qvid memoris sentit habere Tui;

Si foret heic laurus, darem Tua nomina lauro;

Si cedrus in cedris scriptus ubiqve fores.

1 Ed. iScar.: muralem.

i Sic ed. Scar.; ed. Gryphisivald.: qvivis qvi.LUSUS EXTEMP0IIAL1S Ad Amicum qvendam. Oxoniæ 1712.

EN jaceo multa jam circumfusus ab herba,

Et fere sufflavis occulor Ipse rosis:

Sicqve meos artus gramen circumtegit, herba Ut circumerrans sit modo visa mihi:

Hæc me porrectum numeroso corpore stipat, Atqve mihi tenebris frigora mista facit:

Arcet & å nostro Phoebeum corpore lumen,

Illius & radiis tangar ut Ipse vetat.

At qvæ se motat mea dextra canitqve movendo, Undiqve se Phoebi lumine plena movet.

Sive videre velit, modulor qvæ Carmina, Phæbus, In numeros properam sive juvare manum; Sive meam Musam qvasi priscus amator adire,

Ad chartam & digitos nam mea Diva jacet. En latus ad nostrum cum sic mea Musa jacebat, Et nos circumstans condidit herba duos:

Illa meum tetigit blande bis terqve lacertum, Atqve meas mulsit delitiosa genas:

Et sub blanditiis dixit, dic oro salutem

A — — — multam, dicqve qvod opto, Tuo:Adde, qvod Illius sic ducar amore Camena,

Illius ut potior qvod sit amore Tui:

Adjice qvod Phoebus, (nam sic mihi dixit in aurem,) Illum Cultorem1 nominet Ipse suum:

Temet & adnumeres nobis, tribus ut sit amicus, Scilicet ut Phoebo, sit mihi, sitqve Tibi.

Nosqve tenet junctim qvia Tres hic cespes & herba, Jungit &2 hac votum Ternus Amator humo. Conticuit, virides cum lumina mitto per herbas, Intueorqve meam sed modo mente Deam:

En citius dictu, mihi Nympha subibat, amicta Qvæ viridi steterat, sis memor ipse, toga; Binaqve qvam tantum divisit utrinqve fenestra Et plateae in latum non spatiantis humus: Cumqve animum vitis nostrum diffudit & uva,

Vesper & incepit cum tenebrare diem:

Qvæ nos transversis Bacchumqve videbat ocellis Subjectas simulans cauta videre vias.

Atqve Comes noster cum se curvabat, & Ipsum Vitiferum multo flexit honore DEUM;

Illa retrospexit, memini, paulumqve favebat,

Et genibus flexis officiosa fuit;

Demisitqve femur, qvod mos solet esse Puellae, Corpore demisso sit placitura putat:

1 Ed. Scar.: Cultorum.

2 Ed. Scar.: iu.Non secus ac gratum foret id nimiumqve venustum, Corporis hanc partem sic sinuare Sui,

Hæc modo flexibilis nam Pars agilisqve Puellæ Si sit qvod multis sit placitura putat:

Illa fuit viridi velut undiqve gramine cincta,

Floribus aut Majae sicut amicta foret.

(En calamum cingunt, chartam Musamqve canentis Melliflui flores, multaqve thymbra, mei,

Jamqve hanc succinerem modulis cum forte Puellam, Accidit é thymbræ flore cadebat1 apis;

Inqve ipsum Nymphæ nomen, qvasi dulce qvid esset, Deqve ipsis traheret mei velut Ille modis,

Nescio de Nympha num combibit Ille pusillum Succum, sed numeros impedit usqve meos:

At fugit, en video qvod jam flavescat utrumqve Ei femur, ad sua qvod tecta favosqve volet.)

Sed mox hæc intra se claustra Puella recepit Et subiit facies qvæ sed anilis erat,

Cui demsit canos & multas2 vespera rugas Et juvenes fecit virgineasqve genas;

Hinc, memini, nostrum qvidam cum mobilis esse Illius vellet flexibilisqve poples;

Qvod grandæva Illi toto cum corpore Mater Bis pede bisqve comis officiosa foret;

Sponte sua flexit sed se cum fronte capillus,

Ovippe ætas capiti pondus onusqve dedit:

1 Ed. Scar.: capebat.

2 Sic ed. Scar.; ed. Gryphisw.: multos.Ipse sed opticui, nosti, mutusqve sedebam,

In facie dubiæ qvid1 gravitatis habens:

Inqve meum repsit cerebrum qvia Pieris, inde In se etiam mentem fixerat Illa meam,

Atqve animo qvicqvid meditabar, ab ore vetabat2, Iret ut in voces hoc sonitumqve, meo.

Musa suum lusit qvia sic risitqve Poetam,

En pænam, dixi, qvod sis iniqva, lues3;

Hinc magis Illius prius ut non tangor amore,

Cum sola solus non magis ipse jocor;

Qvem docet, excipio raro jam Carmine cantum, Vix qvoqve si jubeat multa rogatus ago.

Sed mihi surripuit non plus hoc temporis, una De toto Phoebi qvam solet hora die.

Parte reor coeli jam dum qvoqve pergit4 eådem Phoebus, vix ierat qvinqve decemqve gradus. Qvamlibet is currit semper properatqve per axem Sustulit undecimum vix tamen Ille pedem; Vixqve unum Carmen jamdum confecit in axe,

Tot propere cecini cum tamen Ipse modos: En prope sub plantis ludit resonatqve fluentum, Pisciculosqve unus qvi capit adstat aqvis: Ultimus hic numerus cum clauderet Ipse priores, Insidiis piscis captus & alter erat:

1 Ed. Scar.: qvid qvid.

2 Ed. Scar.: vetebat.

3 Ed. Scar.: qvod sit iniqua lues.

4 Ed. Scar.: perget.Venit ut ex undis inultum qvasi lusit in aurä, Et saltus qvosdam fecit ibiqve modos; Inqve auram sursum cum desiit Ille salire, Desiit & plectrum Nympha movere meum.

FABULA

De

Perillæ & Nerei Amore.

INter Hyperboreas olim pulcherrima Nymphas Telluris proles prima, Perilla fuit:

Sola fuit qvondam spatiataqve litore sola,

Nam fuit Ipsa Sibi delitiosa comes.

Pax erat Oceano siluitqve & ventus & æqvor,

Ac instar lævis1 marmoris unda stetit:

Huc illuc agiles saliisse sub æqvore pisces Visum est, & tremulos effigiasse sinus;

Sol & marmoreis paulum tremulabat ab undis, Totus & in fundo concavus axis erat:

Qvæ steterant supra, montes sylvæqve domusqve In medio veluti mersa fuere salo:

1 Ed. Scar.: lævi.Cumqve suas volucer vibrabat in aere pennas,

Umbra & sub ponto visa volantis erat:

Ipsaqve sub lymphis speciosa tuentis imago Constitit, inverso cum pede juncta pedi:

Cum sua membra movet, sua membra movebat imago: Risit, sub medio risit & umbra freto.

Sed simul huic latuit Nereus conterminus umbrae, Inqve suis gelidis arsit Amator aqvis:

Os qvia Virgineum densis suspexit ab auris Sole repercussum, pulchrius inde fuit.

Non secus ac aqveos Iris spectata per arcus,

Non secus ac Eos cum exit & intrat aqvas:

Haeret in obtutu subqve undis concipit ignem,

Inqve suo insidias æqvore tutus agit:

Et modo nunc udo centum sub pectore versat,

Et modo jam centum non probat Ille dolos.

Jam trifido voluit litus subvertere telo,

Ut suimet ulnis excipienda cadat.

Jam placet å toto secernere litore litus,

Ut sic amplexum sponte juvantis amet1;

Jam comes esse suis qvas Phoebus colligit undis, Imber ut in Nympham tutus Amator eat.

Increpat Ipse tamen Se, nam non esse venustum Dicit, pollicitis est capienda meis;

Protenus 'e summis canum caput extulit undis,

At sua canities fronde adoperta fuit:

1 Ed. Scar.: amat.Si tenerum placeat, dixit, Tibi nomen amantis,

En heic qvi praefert nomen amantis adest: Divaqve si fieri calidisqve assvescere votis,

Te nauta & pontus Te qvoqve Nympha colet.

Si Tibi1 divitiae cordi si gemmea dextris

Sceptra, en has tantum possidet æqvor opes.

Si Tibi displiceam pro Te feret altera pontum,

Illa Tibi leges & Tibi jura dabit.

Nympha sed expavit totoqve expalluit ore,

Sic velut in gelidas lapsa fuisset aqvas:

Littora devovit, per densas concita sylvas Erupit, timidae & praetulit ora fugae:

Non timor Ei sylvæ præruptaqve saxa fuere,

Ipse fuit Nereus, litus amorqve timor:

Hinc cupit in mediis totam se condere lustris;

Jamqve est nec tigris neve leæna timor.

Qvæ prius ad qvamvis mollemve2 cohorruit auram. Jam cupit ut toto Jupiter axe tonet:

Nam prope subseqvitur vario cum murmure Nereus, Et sinuat gressus insidiasqve parat.

Jam fere currentis retinet vestigia Nymphae,

Jam qvasi sub pedibus ludere visus erat.

Cursus erat rapidi veluti torrentis, & Ipsa

Vox erat Ei tanqvam grande sonantis aqvæ: Nunc gemit & qveritur, tumido nunc ore minatur, Jam vocem intendit, jam qvoqve frangit amans;

1 Ed. Scar.: Sibi.

1 Ed. Scar.: mollemque.Cæcus & in scopulos, truncos salebrosaqve saxa Irruit, ac artus vulnerat Ipse suos.

Nympha per objectos lacerat velamina ramos, Sente secat1 teneros, qvå patuere, pedes.

Vix bene jam spirat, pectus qvasi clauditur auris, Multus & é toto corpore sudor abit:

Colligit hunc Nereus, tepidis2 immiscet & undis, Charaqve de charo corpore gutta fuit:

Gutta sed invito, mirum, se miscuit undæ,

Dumqve undam tetigit, frigida facta fuit. Rupis erat juxta propere qvam scandit anhela, Qvæ foret æqvoreo non

adeunda DEO:

Fessa licet rupem superat, timor addidit alas, Nullaqve cum saxis lucta laborqve fuit.

Unda per erectum sic fertur in aera plumbum, Inqve altum multo flumine pressa salit. Constitit alta jugo Laurus, Tua dicta, Minerva!

In qvå Pyramidos forma decorqve fuit.

Huc volat & brevibus laurum sic implicat ulnis, Prout hedera aut qvævis reptilis herba solet. Hic sine voce stetit, demsit timor ipse loqvelam, Spiritus & presso stipite pressus erat.

Qvod potuit tantum, timido modo murmurat ore, Invocat & lesså & supplice voce Deam:

Affer opem, dicit, Te amplector in arbore3, Diva! Me in gremio lædi ne patiare Tuo:

1 Ed. Scar.: secans.

2 Ed. Scar.: trepidis.

s Sic ed. Scar.; ed. Grypldsw.; arbor.Moxqve preces, lachrymas, plausus confudit in unum, Oscula corticibus multa & amara dedit:

Annuit Ei Laurus, fuit ipsa sub arbore Diva,

Anxia pro casta virgine virgo fuit:

Exit & å calido Nympham Dea cortice vellit,

Et subit in gremium qvo prius arbor erat.

Cum tremulum vidit, pallentia lusit in ora,

Lusit & in laceros Diva jocosa sinus.

Ovumqve jocis animum dederit faciemqve Puellæ, Alloqvitur blandis seria mista sonis:

Nescis & ö nescis thalamos qvos effugis, inqvit, Sceptra, DEUM ponti, divitiasqve fugis.

Siste, Perilla! gradus, agitur pars tertia mundi, Sceptraqve Junoni & regna secunda Jovi;

Qvem fugis, é multis multæ petiere Puellæ,

Votaqve multarum sola Perilla fugis.

Cur mihi blandiris, cur me Tua brachia mulcent,

Es mea, crede mihi, sumqve, Perilla! Tua; Inspice si possis pectus vel & inspice vultum,

Dic mihi num pluris Te Tua mater amet.

Affer opem, clamas, magnus Tibi Nereus instat, Ovicqvid opis possim, me tribuente, feres: Inspiceres utinam volucris tua tempora vitæ.

Sponte nec hunc peteres sollicitata torum: Æqvoris in thalamo Nymphas post secla sedentes Aspicies oculis invida sæpe Tuis.Suplicat Illa tamen pulchra ore rubente Perilla,

Unus amor, dixit, Tu mihi Pallas! eris.

Oscula non ausit labris vel forte neqvivit

Nympha dare, Illa brevis celsaqve Pallas erat: Figit ubi potuit, gremio qvia Palladis hæsit,

Huic dat, in hoc condit svavia multa sinu.

His Dea mota fuit, parvæ mox cassida fronti Applicat & teneris ægida qvanta toris:

Inde ferox refluit Nereus stimulatus ab irå,

Inqve Suis semet condit amarus aqvis.

Nostra Tibi vilis qvamvis sit regia, dicit,

Et licet armisonans sit Tibi Pallas amor,

Te tamen ambobus claudam, mihi crede, lacertis, Hoc in corde tenes plus qvia parte mei: Dixerat, & propere nunc huc, nunc volvitur illuc, Jam ruit in gyrum, jam qvasi lentus abit: Labitur in cuneum, subtensum format & arcum, Inqve latus pergit, circuit atqve cavat.

Si referat verum vates, Tua terra, Perilla!

Effigiem magni pectoris inde tulit.

Ipse DEUS multo circum Te flumine currit,

Teqve suum veluti sangvine pectus alit:

Influit & refluit, terræqve in viscera dulcem In venas instar mittit Amator aqvam.

Dat qvoqve, si credas, jamdum mulcimina Nymphæ, Atqve preces repetit num velit esse sua.ULTIMORUM LAPPONUM DESCRIPTIO.

ULtimus in terris recubat qvo circulus, ursa Qvo decies septem surgit in axe gradus,

Et medio occasum tumulat qvo Phoebus in ortu, Hesperus ac oritur, Lucifer ipse cadit:

Sæpius in Coelo qvo Sol ruit altus, in uno Ovo vesper miscet seqve ubi mane loco.

Hic videas Homines parvos & in ore rotundos,

Et membris graciles, moribus esse feros:

Eis rubet ad pectus vestis, sciteqve plicatur,

Et rubeas ornat fibula multa plicas:

Pars ea sed nuda est, qvå cingunt pectora costæ, Est ibi dissuto vestis aperta sinu:

Sæpe sub hoc Boreas male cum frigesceret axe, In tali referunt intepuisse sinu.

Per saltus volitant, sylvasqve nivesqve fatigant, Atqve feri pellunt in sua lina feras:

Sæpe solent longos1 plantis subnectere contos1,

Ac timida citius currere sæpe ferå:

' Edd. Gryphisw. et Scar.: longas contas.Ipse Patrem natus, Catulus velut ipse lyciscam Inseqvitur, cursu non tamen ambo pari:

Ambo tamen pariter condunt sub pectore tela,

Sæpe Tuo, Lynx! at sæpius, Ursa! tuo;

Direptoqve feris circumdant tergore membra,

Fit toga, fit tegimen, qvod prius ursa fuit:

Sic plane induitur, modo pronus & ipse recumbat, Cognata posset fallere pelle feras.

In Poetriam qvandam, cur Carmina Ejus placeant.

Dic mihi cur nervus, qvem tangit amoena puella, Plenior ingenio delitiisqve sonet;

Cur qvodam inficiant sua Carmina nectare Nymphæ, Cur vox e pulchro dulcior ore fluit:

Dicere qvicqvid amat, fluit id dicentis ab ore, Contingitqve labris verbula qvæqve Suis;

Hinc amor in cantu est geminus, non Carmina tantum, Ob labra sed vocem dulce canentis amant.

In eandem, ut mihi rescribat.

NOn adamo tantum digitos lingvamqve disertæ, Labraqve, qveis toties oscula ferre velim:

Sed qvodcunqve moves qvando Tua Carmina condis, Nempe Tuum totum mobile corpus amo: Fortunatus ero, parvam si forte Camenam, Literulam aut noster sit pariturus Amor.Delia in nive ambulans.

SOla ut per flavos spatiata est Delia campos, Alatus subito desuper imber adest:

Adstitit é summa delapsus Jupiter arce,

Ut DEUS argenti luderet imbre Deam:

Qva patuere sinus, se nix heic indidit audax,

Se velut in nidis multa recondit avis:

Moesta sed in lachrymam semet guttamqve resolvit, Victa qvod å gremio candidiore foret,

Membraqve dein fluxit tristis per lactea, demum In tunicæ limbo gemmula facta stetit.

In Puellam dictam VICTORIA.

LUx Tibi natalis dederat Victoria nomen, Multorum es voto nobilitata Ducum:

Arma licet capias* nusqvam Victricia, Victrix At qvod sis, dono, Nympha! Parentis habes. Forma Tua est Victrix, hinc multa trophæa locabis; Sed scio succumbes qvod qvoqve Victa semel.

1 Sic ed. Scar.; ed. Gryphisw.: capies.In Parentis mei effigiem Æneam qvæ non liqvefacta est &. evanuit in domus Ejus incendio.1

Mira Tibi referam, fuit hæc indemnis imago Sub flamma, flammis cum periere Lares:

Es, Pater! ut Phoenix, Tua forma renascitur igne, Vivaqve per flammas in sua fata redit.

1 In editione quoque Scarensi hoc tetrastichon ultimum locum tenet; praecedunt autem ibi duo epigrammata ejusdem argumenti.

Haec sunt carmina primae, Gryphiswaldensis, editionis Ludi Heliconii; illa autem quae sequuntur ea sunt, quibus aucta fuit editio secunda, Scarensis.Ad

Yirum Celsissimum

Carmen Epistolare.

EN Tibi qvid referam? lieeatne referre jocosa? Ludere nam Tecum nostra Camena cupit.

Qvid decus est pulcræ qvid forma venusta Puellæ?

Ni qvoqve sit cultis delitiosa jocis.

Tempus adest, Phoebus cum multus in axe moratur, Serus in occiduum cum cadit ille mare.

Cum propior geminis rutilus fert lampadas ursis,

Nec procul a Borea dissidet altus humo.

Tunc mea, qvam numerem minimas Iieliconidas inter, Me prope sub myrto mus a Borea fuit.

Et mihi dic, Vates! ait, qvid agrestis in umbra,

Inque suburbana, lente! recumbis humo?

Quidve domi latitas, qvi jam peregrinus ab oris Nuper ad hæc Patris factus es arva redux?

Surge, precor! rursusque migra properanter in urbem, Quæ Duce quæ populis ambitiosa tumet.

Quæque Virum Lauris, quæ Disquæ Principegaudet.

Totque ubi sunt aulæ totque trophæa nitent.

Quid juvat hoc ruris, quid nos jaceamus inertes?

0 quam nos nymphas urbs populosa decet!Risit ad hæc Vates retulitque jocanter, amica!

0 quam diversæ te trahit Urbis amor.

Nilne times Procerum, gemini nil Principis aulas?

Nil quoque Bellonam, quæ tenet urbis ebur. Quid velis ignotos inter, quis carmen amabit,

Et quis delitias Martis in urbe Tuas?

Sunt ubi Magnates, qvi musam & Pallada spectent!

Est ubi sub nostro Delphica terra polo?

Hinc maneas potius, cole mecum hoc ruris & urbem.

Aptius adveniat cum Tibi tempus, adi.

Vel scio quid facies, si sit Tibi tanta cupido Imbelli fortes jam penes esse Viros.

Indue Cæruleum, Parnassidos exue cinctum, Amazonem poteris, vel simulare Virum:

Vel poteris Martem, Clypeo circumdare pectus,

Si velis & geminas ense gravare manus.

Sive Deam Belli; circum modo solvito crinem,

Atque supra binas Te relocato rotas.

Sic transformis eas; & in hocce placebere cinctu, Temporibus cinctus par erit ille Tuis.

Dumque tenes urbem, quam multa palatia linque;

Sitque modo oculis curia tacta tuis:

Neve gradum sistas, socies nec carmina nervis, Quam cum * * * * sit tibi visa domus.

Est puto pallenti est llava circumoblita calce:

Miles ubi excubias alter & alter agit.

Qvam dum rescieris, properes, Heliconi! parumque Dum retrahes animam, in limine siste pedem.Dicquc tuum nomon, frontcmquc fidcmque revela,

Et Citharæ carmen vel qvoque junge lyræ.

Nec metue, est comis Nymphisque affabilis, esset Clio! velut proles, Melpomeneve! Tua?

Est Vir adhuc juvenis; liceat si credere famæ.

Quippe mihi nondum notus ab ore fuit.

Frons est Ei facilis, ridensque patensque Camenis: Sic quasi, Mæcenas delitiose! Tua.

Labraque purpurei sunt plena decoris, ut olim Vaticinor Svadæ dulciloquentis erant.

Flamma novusque novusque Vigor translucet ocellos, Temporis ambiguas queis videt Ille vices.

Hunc simul ut spectas, erit Is Tibi Magnus Apollo;

Illiusque oris forsan Apollo fuit.

Ut venit adpropera parvumque dedisse libellum, Nomine qui Borea est dicta1 Camena refer.

Et nomen fateare meum, fateare Parentis;

Eique Tuos narres officiosa jocos.

Sive Leonta velis, formosam sive Coronin,

Sive referre Tuos, dulcis Olivi! faces.

Sunt modo fabellæ, vel res sine pondere, qvales Garrula, cum veniat vespera, narrat anus.

Ast ideo volui sint ut sine pondere, mentis Ut bene discutiant pondera multa Tuæ.

Et ne dextra vacet, sparsum qvoque porrige carmen; Tingat at exiguus, dum legit, ora rubor.

1 Etl. Gryphisw.: dista.Cum legit & narras, si forte supervenit alter,

Si rota ferrisonans, saxave pulset eqvus:

Tunc tenet aut portam Magnas, aut limina Princeps, Adque Tuas Musas Ille vel Ille cupit.

Si, Parnassi! sapis, tunc post aulæa jaceto;

Dumque vacet, Phoebum rursus adito Tuum.

Si Te Ilic Phæbus amet, solet Is peramare Camenas, Quam, Parnassi! mihi magna Minerva foret,

Hanc Tibi, Celse Comes! Boream cum mitto Camenam Nox* est, qvæ vincit pæne nitore dies.

Qvam celebrant ludis juvenes, celebrantque venustæ, Quam Dryas & Najas, qvam qvoque rura colunt, Ponitur in medio sublimis in aera malus**,

E qvo cum Lauris pendet Oliva novis.

Qvem circum Juvenes saliunt mollesque Puellæ,

Altera cum alterius consociata manu.

Credere si liceat, sua tunc capit omina Vulgus,

Tunc populo sortes Vulgat Apollo suas:

Si saltent, referunt, plectantque hac nocte choreas, Inde sequens annus delitiosus erit.

Hinc ego nunc modulor, nocturnaque carmina pando: Omen in est, annus delitiosus erit:

Omen inest, recinent Tibi carmina mille Camenæ, Seque Tibi faciet1 Musa Borea sacram.

* SKijjomar« itatten. ** SDaiitja ontlriitg majitongtn.

1 Ed. Scar.: facies.Pompa antefunebris Cum Regina Avia Sveciæ

HEDEYIGA ELEONORA

Comitante Sceptro, Corona, Aula, Milite, efferretur ad Sepulchrum.

FRangito, Sappho! citharam, fidesque Rumpito lsetas, Tibi, Nympha! tempus Venit, ut tandem incomitata nervis

Carmina cantes.

Qvæ volaras sic toties ab arcto,

Fama! in Europen Svionas celebrans:

Jam sede ad bustum, & simul ede paucas

murmure voces.

Gloriæ arctoæ Dea! tot triumphis Clara, tot lauris, geme! proque Lauro Sit Tibi jam Vitta, loco triumphi

Pompa doloris.

Tu terror qvondam populis decore!

Aureum Sceptrum! quid adhuc smaragdis, Qvid micas astris, comiteris urnam

usque sub orbem.Tuque qvæ splendes adamante, qvæque

Purpuram illustras radiis, Corona!

Jam cuba pulvino in atro, jaceque

pallida gemmis.

Aula! tot qvondam Proavis avisque

Inclyta, Européis qvoque sidus aulis.

Jam minor justo es, comitare pompam,

orba Parente.

Miles Arctöe! hanc qvoque claude pompam;

Mceste & inversis spatieris armis!

Atque humi spectes, & amicta pullo

Pectora plangas.

Tu Parens Tellus* Veterum Gothorum!

Gentium Bellona & origo qvondam!

Jam comis passis laceroque amictu

adgeme pompae!!!

In

Fabros qui majores ferri massas formant.

ADmovet Hic pondus rude præcipitatque Caminis, Hic ustum lignum suggerit, Ille faces.

Succutit & versat massam hic, hic forcipe prendit, Incudi candens ille reponit onus.

* Svecia.Hic circum incudem pergit, diffingit & ornat, Ingerit hic rivum grande sonantis aquæ. Ex sonitu surdi stabant, ex sulphure nigri; Adde modo rugas ora Charontis erant.

In

Fodinam Fahlunensem.

EN mirum! in situla superis delabor ab auris, Et feror ad manes pendulus usque nigros. Sed mihi dum medio vibrabar in aere pendens, Dulce fuit sacros concinuisse modos,

Dulce fuit tenuem fragilemque expendere vitam, Funis ab arbitrio qvæ mihi tota stetit. Ecce in fodinae latebris ruit infera turba,

Sub vultu fusco me comitesque stupens: Subvolvit lapides pars, pars in pulvere sudat, Dejicit hic lignum, suggerit Ille faces.

Ille subit latebras, Hic exserit ora lacunis Usta, Charon vel qvæ rideat ipse niger. Nititur hic tremulis scalis, subsidit in urna Hic, medium tantum sustinet urna virum.

Hic sinuosa terit strata, hic et pergit in orbem In gyrum parvos Ille recurvat eqvos.

Omnia qvid memorem, sunt plena laboris & artis Non ars materia est, illa nec arte minor.In nuptias Cujusdam dictæ Aurora cum Sene.

Nllne Tui pigeat, nullo sis tactane luctu Velle apud antiqvum nocte jacere virum. Si sapis, Aurora! cito qvolibet

aufuge mane,

Et Phoebum in coelos concomitare Tuum.

In Aurorae Cuiusdam & Juvenis nuptias.

INnumeros ambo numeretis ut ordine Soles, Auroras nullas Luciferosque precor.

Scilicet ut vestros Aurora & Lucifer inter Transeat amplexus delitiasque velim.

In Eosdem.

PUlchra Tuo irradiet semper Matuta cubili, Fervidus & medio Sponsus in igne cubet.

Non timeas tenebras, semper Tibi crastinus atque In medio, miror, noctis apricus eris.

Cum Tua puniceis thalamis Pallantias exit, Tempora tunc dicam noctis opacus agis!

Aliter.

Diva modo pernox amplectitur ipsa maritum; Anniculus gremio Tu sed inesse potes.In Juvenis & Vetulæ muleris nuptias.

C Ur vetulam ducis, Juvenis peramandc Puellis?

Cur gelidam calido vis refovere sinu. Credideris forsan recalescere posse morando,

Ut gelidum qvondam Pygmalionis opus.

Aliter.

QVid velis, o Juvenis! Vetulam Tibi jungere lecto: Et gremio tantum qvid refovere gelu.

Est veluti glacies, fortasse liqvescet in undam,

Cum flammis circum fota sit illa tuis.

Aliter.

NOn bene conveniunt nec in unä sede morantur, Qvæ sunt naturis dissociata suis.

Mollia cum duris, cum siccis humida certant;

Cumque igne & calidis frigida pugnat hyems. Num par hoc dispar concordia svavia junget,

Sicca dabit Juvenis, humida reddet anus.

Aliter.

QVot Tibi non canerent mea Carmina vota, Belinda! Qvot non optarem delitiosa tori.

Si prius, ut fueras olim, juvenescere posses;

Sique novata annis Colchidos arte fores.In par senile cum inirent nuptias.

CYpri! move risum, festisque applaudite Musae!

In numeros tremule, curva Senecta! rue.

En celebrant taedas, ineuntque recentis amoris Foedera, qveis ardor nullus & ignis inest.

Sic reor umbra umbrae, sic viti jungitur ulmus;

M armor a Sculptoris sic sociantur ope.

Aliter.

RUga Tua, o mulier! sulcet qvam tortilis ora; Inque qvot est pellis ducta reducta plicas.

In rugis habitas, qvas si replicare per orbem Posses, o esses qvam spatiosa gigas,

Corpore credo tuo gemino fores æqva Parenti,

Et totum posses intus habere Virum.

In Doctissimi & Pulcherrimae Nuptias.

Obene qvam Docti circumdent brachia Pulchram: Qvam bene formosas ingeniosus amet.

Nam mens in qvovis habitat mortale superne,

Forma loco semper inferiore jacet.

Aliter.

Oqvam sis cultus, nove Sponse! at cultior illa Ex Te vaticinor post breve tempus erit.In Poetæ & Puellæ Nuptias.

INcole Parnassum nunc, Sponse! adamaque

Camenam; Virgineumque sinu nunc Helicona fove.

Sique dies æstu caleat, si labra sitescant,

Ex aganippeo plurima fonte bibas.

Carmina cum cantas, cum plectis pectine nervos, Tangere fac nervum discat ut Illa tuum:

Et cum per resonas jam ludis arundine silvas,

Non procul a sponsa ludat arundo Tua.

Aliter.

EN vates! geminam sed in unå virgine Musam Tam, Romane! tuam, qvam qvoque, Svece! tuam.

Epithalamium in amici poetæ Nuptias.

ARmisoni strepitus procul hinc procul este timores; Et triplex triplici rumor ab hoste tace.

Ast Citharae subeant ac pulsi pectine nervi:

Multa Tibi & svetis gaudia juncta jocis.

Ad numerum nymphæ saliant plaudantque choreas, Molliter alternent hæ sinuentque pedes.

Nam datur xxxx conjux datur ecce xxx Incipiunt pariter conjuge & ambo frui.

Ille lyræ solers tot amatus sæpe Camenis,

Unius est Nymphæ non nisi factus amor.

Dicitur Hæc (liceat laudanti credere famæ Cum nec adhuc oculis nota sit Illa meis)Moribus esse Charin; oculis ac arte Minervam:

Et labiis Floram; ac ore genisque Cyprin. Possidet has Divas junctim spectatque tenetque * * * *, teneat possideatque precor!

Pluribus una Charis placuit sive una Minerva;

Ast Hic, multorum qvod fuit, unus habet.

0 novies faustum! o veneris sub sidere natum!

Cujus in amplexum hæc Sponsa venusta venit. Vaticinor decimo cum Luna moratur in orbe, Sponsus erit genitor, sponsaque mater erit.

Sive Puer niveus vestrum distingvet amorem:

In vestra aut ludet parva puella domo. Moribus Hi referant Charites referantve Parentes;

Ore suam matrem Hæc reddat, Hic ore Patrem: Noscitet ut genitor parva sub imagine vultus Ipse suos; videat Mater ut ipsa suos.

Sin numerosa domus fiat, sique annua proles;

Hic Matrem, Hic Patrem, Hic effigiabit avos.

In obitum Puellae dictae Dorothea in veris tempore.

CUm Ver extinctos veteresque regignere flores, Atque animare solet qvæ periere rosas;

Majaque eum veniat, cum circum serta Puella Et Juvenis palmis consociata ruit;

Tunc, Dorothea! fugis, tunc Ver dulcesque Choreas Linquis & in brumæ tempora tristis abis.Es quasi Narcissus, solet is pallescere, primi Tempora cum veris pulchraque Maja venit.

Aliter.

CUm novus in Vernos ales fert stramina nidos, Cum conjux volucer se super ova locat:

Tunc cadis exanimis, nec pullos elicis ovis; Nidulus exiguas nec tuus abdit aves.

In Poetam naufragum & ejus Camenam.

PRoh dolor! in gelidis jacet Is gelidissimus undis, In cujus tantum lampadis ore fuit:

Proh dolor! in frigus formosus vertitur ignis,

Atque in pallorem tantus in ore rubor.

Quid cum Vate velis, Raptor! non cantat in undis,

Et tibimet Musam non dabit ille suam.

Aliter.

EN perit in gelidis, proh luctus! naufragus undis Carminibus poterat qvi sociare fidem.

Ecce suo junctim moritur cum Vate Camena;

Num Dea sic possit numne Camena mori. Cumque Illo junctim moritur qvoque multus Apollo;

Numne Deus possit, num vel Apollo mori.

Ah non! Musa modo vivat, modo vivat Apollo;

Crede mihi haud poteris, Chare Poeta! mori.C Redere figmentis si vis, est Vena Poetis;

Et dulcis Vatum rivus ab ore fluit:

Sed Tibi cum tantis sic naufragus incidis undis, Nullus erit rivus nullaque vena magis.

In Poetam qvi sa in sagum produxit. 0x velis ut sagi sit se productior, ipse

Nolis & ut bellum sit breve sitque sagum:

Te toga fortassis, Vates! vel pacis amictus,

Sed scio non poterit nobilitare sagum.

In libellum nostrum dictum Daedalus Hyperboreus.1

DÆdalus en auras carpit, ridetque superne Qvos sibi Rex Minos struxit in orbe dolos.

Auras arte tuå sic tu, mi Dædale! carpe,

Atque dolos ride qvos Tibi turba struet.

1 Hoc tetrastichon impressum est paginae tituli editionis Daedali Hyperborei, quae descripta est typis

Wernerianis TJpsaliae 1716. cu-jusque praefatio data est »Upsala den 23 October. 1715*.TE qvia tot vallis Minos, qvia milite claudit, Atque Tuæ in patria vile sit artis opus:

D æd ale finge alas! transque æqvora dirige cursum; Non ibi clausus eris, non ibi vilis eris.

[Aliter.']

SÆcula vel redeunt, & prisca reluditur ætas;

Vel redit in tempus Dædalus ipse suum,

Quippe olim medios sic fugerat Ille per hostes;

A nostro ut noster Dædalus hoste fugit.

In parentis mei Sehibboleth.

Discimur hic, Genitor! liber est tuus ille Magister; Ovomodo sit proavus sitque loqvutus avus. Qvaliter & noster, domuit cum Tevtonas, inter Rite loqvebatur Magnus Adolphus avos. Qvaliter Herois tanti qvoque Nata sit olim Cum Musis culta voce loqvuta suis,

Qvaliter & subitis Hostem qvi terruit armis Gustavus nostri Carolus orbis honor.

1 Hoc tetrastichon in Ludo Heliconio non invenitur; impressum autem est paginae tituli libri Daedalus Hyperboreus, quae pagina descripta est typis Wernerianis Upsaliae 1716 una cum praefatione data »Stockholm den 23 December 1775». — Exstat etiam haec pagina tituli, ceterum eadem et praefationi eodem die datae praefixa, sed indicans se Holmiae 1716 typis Wernerianis impressam esse. Werner enim typographus regius Holmiae idemque typographus Academiae Upsaliae erat.Dicta doces Regum magnisque insculpta trophæis Verba, & tantorum in marmore sculpta Ducum: Sed qvia jam veterum sunt rudera facta trophæa, Verba simul pereant ne qvoqve tanta caves.

Aliter.

EN duplici triplici fortis Svio cingitur hoste,

Hic Danus infelix, hic qvoque Tevto venit!

Sed patriam violet ne Tevto Danusque loqvelam,

His queiscunque potes viribus ipse caves.

Aliter.

QVid, Svio! nilne sapis, nil qvam praesentia curas, Et modo spectari qvod qveat ante pedes.

Neve, oblite Tui! vis praescius esse futuri,

Nec bene praeteriti temporis esse memor Sed, Genitor! melius, praesentia nosse simulque Ovæ fuerant & qvæ praeteriere, doces.

Aliter.

C^Um Tua flagravit, Pater optime! villa, disertum Per flammas referunt hunc periisse librum.

Usque at adhuc vivit, subiit non ille supremos,

Neve gravis Svionum lingva deeusque rogos.

s

Aliter.

Vada vetus Svionum moritur, vos ducite pompam; In Te sed rursus fit rediviva, Parens!In Amazonem Vietam a milite.

OVid sis crudelis? qvid mollem sævis in hostem? Stringe modo gladium, & victa Virago cadet. Seque, dabit veniam, spoliare ut possis opimis; Telaque sub medio condere crebra sinu.

I11 militem imbellem, qvi vulnus letluile sub pectore accipit.

C~‘Redere si liceat, latitat sub pectore Virtus,

- Cum Vitå Virtus estque necata tuå.

Morte peris duplici, miles! Tecum sub eådem Ipsa Tui virtus nam tumulatar humo.

I11 alium Vulneratum sub latere.

C Redere num possis, plures timuisse Venustas, Heu! læsi lateris, qvam timuisse Tui.

Turba Puellaris qvasi saucia Vulnere, Tcmet Reddere nulla magis Vulnera posse putat.

In Parentis mei effigiem æneam qvæ non liquefacta est in domus ejus incendio.1

HÆc erat in mediis facies illæsa favillis:

- Cum deflagravit nocte fluente domus.

Sic qvoque post ignes, Genitor! tua fama supremos, Postque rogos vivet nomen amorque Tui.

1 Hoc tetrastichon postea insculptum est ipsae laminae aeneae imaginis Swedueroii ab H. C. Feuliugk delineatae et a J. Cur. Bucklin incisae. — Aliud epigramma ejusdem argumenti v. pag. 66.Mira audi! in flammis hæc sculpta latebat imago, Deflagrante domo; nec liqvefacta fuit. Adspice, spectator! pietas his qvanta labellis Insit; ut & plenus qvam gravitate decor.

Qvæ doctrina latens, qvæ vis lucescit ab ore: Qvis faciei qvosvis afficientis amor.

Culpa foret tanto ni flamma pepercerit æri, Reppuleritque suas hujus ab ore faces.Continet hic liber:

I. Versus gratulatorii ad nuptias Pastoris Johannis Kolmodini et Beatae Hesseliae a. 1700 celebrandas. Sine loco. 4°. 4 pagg.

Jespekus Swedbekgius altero matrimonio patri Beatae affinis erat.

II. Versus gratulatorii ad actum sollennem, quo Chri-stiernus Geokgius Notmanus, Phil. Cand., pro gradu philosophico commentationem Auspicia Christianorum in Livonia praeside Johanne Es-bergio defendit. Upsalis 1700.

Commentatio Jespero Swedbeegio a Notmano dedicata est.

III. Versus gratulatorii ad actum sollennem, quo Benedictus Bredbergius, Phil. Cand. Scara-Gothus, pro gradu philosophico commentationem De Asterismis praeside Petro Elvio defendit. Upsalis 1707.

Errore typothetarum commentationi subscriptus est annus 1607.

IV. Carmen funebre ad exsequias Archiepiscopi Erici Benzelii Upsaliæ anno 1709 celebrandas. Impressum Scaris. 4°. 4 pagg.Dee.st nomen auctoris, sed annotavit Danielus Tilas (1712 — 1772) in eo exemplo, quod in Bibliotheca Regia Holmiensi asservatur, carmen a Swedenbokgio scriptum esse. — Sorores Swedenbobgii Anna et Hedvig nurus defuncti erant.

V. Jesperi Swedbergii carmen Svecicum Ungdoms Regel och Ålderdoms Spegel latine redditum a filio Em. Swedenborgio. Scaris 1700. 8°. 4 folia.

— Additum est exemplum Svecicum.

VI. Versus gratulatorii ad actum sollennem, quo Andreas Amberni Ungeus, poéseos et eloquentiae Lector Scarensis, commentationem De consummatione mundi praeside Johanne Palmrootio defendit. Upsaliae 1710.

Commentatio Jespeko Swedbekgio ab Ungeo dedicata est. — Titulus quem exhibuimus pag. 20 praecedit versus

gratulatorios ad respondentem ab A. 0. Rhyzelio scriptos, quos subsequitur carmen Swedenbobgii hoc solum verbo inscriptum: EIDEM.

VII. Epigramma ad sepulcrum Isaaci Casauboni in Westminster Abbey. 1710.

Ex litteris ad Ericum Benzelium fil. Londini m. Octobri 1710 datis, quae in bibliotheca dioeceseos Linco-pensis asservantur.

VIII. Versus ad Sophiam Elisabetham Brenneriam. 1710.

Impressi sunt, una cum aliis carminibus in honorem ejusdem scriptis, in libro Sopiiiae Elisabethae Been-Neriae, qui inscribitur Poetiske Dikter, [Tom. I,] Holmiae 1713, fol. D 2, insertique etiam editionibus Ludi Heliconii a. 1826 et 1841.

IX. Versus gratulatorii in diem natalem patris Jesperi Swedbergii 1716. Scaris. 4°. 4 pagg.

Inserti editionibus Lucli Heliconii a. 1826 et 1841.

X. Postscriptum ad »Miscellanea observata» a Swe-denborgio ad Ericum Benzelium fil. Leodio missa, dat. die if Dec. 1721.

Autographum auctoris in bibliotheca dioeceseos Lin-eopensis asservatur.

XI. Fabula de amore et metamorphosi Uranies in virum et in famulum Apollinis, dedicata Senatori Regni Comiti Mauritio Wellingk. Naupotami 1722. 4°. 4 folia.

Inserta editionibus Ludi Heliconii a. 1826 et 1841.

XII. Versus ad diem festum Regis Frederici celebrandum Medevi 1722 d. 18 m. Julii.

Autographum auctoris in bibliotheca dioeceseos Lin-copensis asservatum adjunctum est litteris regi datis, quibus novas vias ac rationes ad metalla aeris majore lucro exercenda commendat, dat. Medevi d. 14 ejusdem mensis.XIII. Carmen in typographiae sollenne saeculare tertium celebratum Lipsiae 1740.

Impressum est una cum aliis carminibus ejusdem generis hoc titulo communi: »Carmina in typographiae solemne seculare tertium celebratum Lipsiae A. C. MDCCXL» in Gepriesenes Andencken von Erfindung der Buchdruckerey wie solches in Leipzig beym Schluss des dritten Jahrhunderts von den gesammten Buchdruckern daselbst gefeyert worden, Leipzig 1740, pag. 93, et insertum editionibus Ludi Heliconii a. 1826 et 1841 hoc titulo: »In praeconium inventionis typographiae. Lipsiae 1740», qui titulus in archetypo Lipsiensi non invenitur.

XIV. Ludus Heliconius. Ed. 1. Gryphiswaldiae s. a. 4°. 10 folia. — Ed. 2. Scarae s. a. 4°. 1G folia.

Nostra editio ad similitudinem editionis Gryphis-waldensis impressa est additis eis quoque carminibus, quibus aucta est editio Scarensis, scilicet inde a carmine »Ad virum celsissimum» (p. 67). Carmina autem in editionibus a. 1826 et 1841 insuper addita, quippe quae in editionibus ab ipso curatis non reperiantur, servato temporis ordine ante Ludum inserta sunt'

Editio Gryphiswaldensis impressa est, dum Sweden-borgius Gryphiswaldiae versatur, a. 1714—1715; editio Scarensis sine dubio a. 1716 vel 1717 prodiit. — Editiones a. 1826 et 1841 perperam dicuntur esse 2. et 3.; sunt enim 3. et 4., ignota iis temporibus editione Gry-phiswaldensi. to

to

o

to

<D • 3 cd C O cö *H £ -P W <D O CU

cö

Ph

<D

bc

o

rO

C P-* <D O T3

CO

eu

c-

cn>

CO